

EL PROJECTE ACCIONS LOCALS DE LLUITA CONTRA L'EXCLUSIÓ (CASE PROJECT)

SECTOR DE SERVEIS PERSONALS

El context del projecte CASE

En el Consell Europeu de Lisboa del març de 2000, els líders de la Unió Europea van llançar una estratègia per fomentar la competitivitat i el creixement econòmic, per assolir índexs d'ocupació superiors i treballs de més qualitat, i per afavorir la cohesió social. S'instava els Estats membres i la Comissió Europea a adoptar mesures que tinguessin un impacte directe en l'eradicació de la pobresa abans de 2010.

El desembre de l'any 2000, al Consell Europeu de Niça, els líders de la UE van acordar donar un "impuls decisiu a l'eradicació de la pobresa d'aquí a l'any 2010", i van adoptar una estratègia d'inclusió social fonamentada en el mètode obert de coordinació, que combina els objectius comuns de tota la UE, els Plans d'acció nacionals i un programa europeu que afavoreix la cooperació en aquest àmbit. Els primers Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social es van presentar l'any 2001 amb l'objectiu de compartir les bones pràctiques i d'aprendre els uns dels altres.

Partint de la voluntat de la Comissió Europea de promoure enfocaments innovadors en les polítiques de lluita contra l'exclusió social, la missió o objectiu general del projecte CASE (Cities' Actions against Social Exclusion), elaborat l'any 2002, va ser: "Donar l'oportunitat a les autoritats locals i altres actors rellevants de les ciutats europees, de contribuir en el procés dels Plans d'acció nacional per combatre l'exclusió social, promocionant l'intercanvi de bones pràctiques entre les autoritats locals i els actors i agents rellevants impli-

cats en aquest àmbit, en termes d'aproximacions o enfocaments innovadors per combatre l'exclusió social i per impulsar la cooperació a escala local i transnacional".

El projecte CASE va ser promogut i coordinat per Eurocities¹, i realitzat en col·laboració amb diferents municipis europeus. Al costat de Barcelona hi van participar les següents ciutats europees: Trikala (Grècia), Dublín (Irlanda), Bolonya (Itàlia), Rotterdam (Països Baixos), Estocolm (Suècia), Newcastle (Gran Bretanya), Glasgow (Gran Bretanya), Lewisham (Londres, Gran Bretanya) i Aarhus (Dinamarca).

Descripció i objectius del projecte CASE

Els objectius del projecte CASE eren:

- Identificar, a través del treball conjunt, polítiques i pràctiques locals que es puguin considerar innovadores, desenvolupades i implementades amb l'objectiu d'impulsar la inclusió dels col·lectius socials més vulnerables o desfavorits.

- Establir si les polítiques i pràctiques en qüestió no només aborden o pretenen incidir en els resultats dels processos d'exclusió, sinó també en els mateixos processos, en termes de les seves causes, agents i mecanismes.

- Identificar les condicions socials, econòmiques, administratives i organitzatives sota les quals les polítiques i pràctiques per combatre l'exclusió són efectives i, per tant, poden ser reconegudes com a bones pràctiques.

- Revisar fins a quin punt la inclusió social es considera un tema clau i s'està

impulsant en el context de les polítiques urbanes.

Per tal d'acomplir aquests objectius, el projecte s'articulava entorn de la realització d'un estudi comparatiu de les polítiques i pràctiques de les deu ciutats europees implicades en el mateix, en què es combinaven accions a escala local i accions transnacionals.

Accions a escala local

Cada una de les deu ciutats va constituir un grup de treball local, compost per un ampli ventall d'actors i agents locals que tenen un rol rellevant i contribueixen de manera significativa a les polítiques i pràctiques envers la inclusió social, principalment:

- Representants de les autoritats locals, que inclouen decisors polítics, responsables tècnics i gestors de programes relatius a la inclusió/exclusió social.

- Representants d'ONG, especialment d'aquelles que representen els interessos dels grups de població en risc d'exclusió social.

- Investigadors i experts acadèmics o de l'àmbit universitari.

- Representants de qualsevol altra organització, pública o privada, que tinguin un paper clau en l'estratègia local de lluita contra l'exclusió social.

A través d'un treball conjunt i coordinat, aquest grup havia d'identificar i reco-

1. Xarxa d'autoritats locals europees que representa 94 ciutats metropolitanes de 26 països i té com a objectius: a) promoure polítiques urbanes europees i potenciar la implicació de les ciutats en aquest procés; b) millorar la qualitat de vida de la ciutadania d'Europa exercint la seva influència en l'agenda europea; c) incrementar la transferència de coneixement, experiència i millor pràctica entre ajuntaments a Europa.

Experiències

llir el conjunt d'iniciatives i bones pràctiques que duïen a terme a la ciutat en aquest àmbit. El procés seguit va ser el següent:

1. Presentació del projecte CASE (objectius, organització, etc.).

2. Primera identificació d'experiències i bones pràctiques a Barcelona per part dels participants). Es van identificar 42 bones pràctiques.

3. Selecció per part de les persones participants de les millors bones pràctiques entre les 42 identificades, sobre la base dels criteris dels objectius comuns europeus per combatre l'exclusió social.

4. Selecció de les cinc millors bones pràctiques de Barcelona que conjuntament amb les altres bones pràctiques d'altres ciutats europees s'aporten al projecte CASE.

Accions a escala transnacional

Es va crear un grup de coordinació transnacional format per un representant de cada ciutat, amb la funció de dirigir i assegurar la correcta evolució del projecte.

El projecte va comptar amb un investigador acadèmic encarregat d'analitzar les dades recollides a fi d'articular les polítiques i pràctiques de lluita contra la discriminació identificades per cada una de les ciutats, en un marc comú i comparable.

L'any 2003 es van desenvolupar a Atenes unes jornades de treball a escala transnacional (Transnational Workshops) en què representants dels grups locals de treball tinguessin l'oportunitat d'intercanviar experiències i perspectives entorn de les polítiques i bones pràctiques a cada una de les ciutats implicades en el projecte.

Iniciatives i projectes de lluita contra l'exclusió social a la ciutat de Barcelona (grup de treball local)

Per fer la selecció inicial de bones pràctiques, es van fer servir els quatre objectius i criteris comuns europeus per combatre l'exclusió, els objectius definits i acordats a la reunió del Consell de Niça de desembre de 2000 i recollits al Informe Comú sobre Exclusió Social (Joint Report on Social Exclusion) de la Comissió Europea:

• Facilitar la participació en el mercat de treball i l'accés als recursos, drets, béns i serveis.

• Orientar vers la prevenció del risc d'exclusió.

• Ajudar la població més vulnerable.

• Mobilitzar els agents i actors més rellevants.

Com a resultat, el grup de treball del projecte CASE va identificar 42 iniciatives i projectes, tots ells duts a terme per organismes públics i privats a la ciutat de Barcelona, amb l'objectiu de lluitar contra l'exclusió social (taula 1).

Taula 1.
Iniciatives contra l'exclusió social. Projecte CASE. Barcelona

Entitat o organització	Pràctica
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	Equip d'Atenció a la Dona (atenció a situacions de violència de gènere)
Institut Municipal d'Educació de Barcelona	Pla Jove de Formació i Ocupació
Fundació Un Sol Món	Programa de microcrèdits
Fundació PRISBA	Serveis de proximitat per a la gent gran al Casc Antic -Ciutat Vella
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	"A partir del carrer" (Programa d'acció socioeducativa per a la ciutat de BCN)
Districte de Sants-Montjuïc. Ajuntament de Barcelona	"Moto-moto" (Taller d'aprenentatge per a persones adolescents)
Institut Municipal de Persones amb Disminució. Ajuntament de Barcelona	Equip d'Assessorament Laboral
Càritas Diocesana de Barcelona	Centre d'estada limitada Al-Qantara
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	Servei d'atenció a la persona immigrant estrangera i refugiada (SAIER)
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal d'Immigració de Barcelona
Arrels Fundació	Arrels (atenció a persones sense sostre)
Fundació Engrunes	Centre Zona Franca
Sant Joan de Déu Serveis Socials	Acollida temporal de persones immigrants i sense sostre en recerca de treball
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	Xarxa pública i privada d'intervenció social de persones sense sostre .../...

Taula 1.
Iniciatives contra l'exclusió social. Projecte CASE. Barcelona (continuació)

Districte Sant Martí. Ajuntament de Barcelona	"Apropem-nos"
Àmbit Prevenció	Dona i salut (prostitució)
Associació FEDAIA	Raval Net
Institut Municipal de la Salut. Ajuntament de Barcelona	Programa assistencial de manteniment amb metadona
Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)	Pre-infant (prevenció del maltractament infantil)
Barcelona Activa. Ajuntament de Barcelona	Integra't (inserció laboral)
Districte de Sant Martí. Ajuntament de Barcelona	"Alternativa 10"
Districte de Sant Martí. Ajuntament de Barcelona	"La comunitat amb les dones"
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	"Pensem en la gent gran del Carmel"
Fundació Engrunes / AIRES	Passarel·les cap a l'ocupació (EQUAL)
Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)	LARIS
Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)	Atenció a persones drogodependents en situació de marginalitat extrema
Cristina Sanclemente. Àmbit Prevenció	Pla d'ocupació per a persones usuàries de drogues actives
Fundació PRISBA / Ajuntament Barcelona	Projecte B3 (Barcelona, beneficis i benestar)
Barcelona Activa. Ajuntament de Barcelona	Programa d'Inserció sociolaboral per a persones amb alt risc d'exclusió social (PISL)
Càritas Diocesana de Barcelona	Centre d'estada limitada per a persones amb sida (SARA)
Càritas Diocesana de Barcelona	Casa d'acollida per a dones amb fills a càrrec
Fundació Engrunes	Línia Anexa Envasos
Associació CEPS	Aules informàtiques per a gent gran
Fundació PRISBA	Bugaderia
Fundació PRISBA	Botigues de roba de segona mà
Arrels Fundació	SAIF "Quatre Vents"
Fundació Un Sol Món	Programa Roba Amiga
Fundació Un Sol Món	Programa de beques per a infants i gent jove
Institut Municipal de la Salut. Ajuntament de Barcelona	Programa d'agents de salut
Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona	Servei de suport per accedir a l'habitatge
Sant Joan de Déu. Serveis Socials	Pis residència per a persones convalsents (sida, exreclusos, etc.)
Sant Joan de Déu. Serveis Socials	Acollida temporal de persones sense sostre

Per analitzar els casos de bones pràctiques es van fer servir sis criteris proposats per la coordinació del projecte:

1. Coordinació oberta: desenvolupament de polítiques en col·laboració amb tots els agents o parts implicades.

2. Coordinació vertical i horitzontal: coordinació dels diferents nivells de govern (Unió Europea, nacional, autonòmic, municipal, etc.) i coordinació horitzontal a escala local (autoritats públiques, institucions privades, ONG, món empresarial, etc.).

3. Polítiques integrades: definició i abordatge del problema de manera multidimensional, construint un sistema d'actuació unificat de tots els recursos i agents implicats, per tal de respondre de manera adient a la multidimensionalitat de la situació.

4. Definició clara de l'objectiu o objectius i la direcció de la pràctica (què, qui, on, quan): en termes del problema o situació per resoldre, el públic objectiu, el marc temporal, el seguiment (monitoratge) i l'avaluació.

5. Clara definició de les tasques i les responsabilitats de tots els agents implicats en la pràctica.

6. Participació de les persones usuàries o "públic objectiu" de la pràctica en les diferents fases del procés (definició del problema, elaboració del projecte, servei, programa, implementació i avaluació, en un pla d'igualtat amb els altres agents implicats.

Les dotze pràctiques prioritzades sota aquests criteris van ser:

Pràctiques prioritzades. Projecte CASE, Barcelona

Centre Zona Franca (Engrunes)

"A partir del carrer" (Programa d'acció socioeducativa per a la ciutat de Barcelona)

Dona i salut (Prostitució)

Preinfant (prevenció del maltractament infantil)

Programa de microcrèdits

"Apropem-nos" (programa sobre la immigració al barri del Poblenou)

Arrels (atenció a les persones sense sostre)

Acollida temporal de persones immigrants i sense sostre en recerca de treball (Sant Joan de Déu)

Pla Jove de Formació i Ocupació (joventut)

Serveis de proximitat per a la gent gran al Casc Antic (Districte de Ciutat Vella)

Servei d'atenció a la persona immigrant estrangera i refugiada (SAIER)

Integra't (inserció laboral)

Finalment, el grup de treball local va seleccionar entre aquestes les cinc bones pràctiques en matèria de lluita contra l'exclusió social, que van ser presentades en l'àmbit europeu:

Projectes seleccionats. Projecte CASE, Barcelona

Serveis de d'acompanyament i atenció domiciliària a persones grans del Casc Antic

Dona i salut (prostitució)

Microcrèdits per a l'ocupació

Preinfant (programa dirigit a millorar les experiències prenatales, natsals i inicials en les famílies d'alt risc)

Fundació Arrels (Atenció a les persones sense sostre)

Els resultats del projecte CASE: trenta-sis bones pràctiques d'inclusió social

Després d'analitzar els perfils de les ciutats, els grups de direcció locals i els

equips del projecte van identificar 36 casos de bones pràctiques en la lluita contra l'exclusió social a les deu ciutats esmentades (Aarhus, Barcelona, Bolonya, Dublín, Glasgow, Lewisham, Newcastle, Rotterdam, Estocolm i Trikala).

Gairebé tots els casos analitzats de bones pràctiques compleixen els criteris comuns europeus 2, 3 i 4 per combatre l'exclusió social. Aquests criteris són: prevenir els riscos d'exclusió, ajudar els més vulnerables i mobilitzar tots els organismes rellevants. Els casos de bones pràctiques compleixen, en graus diferents i amb enfocaments diversos, el primer criteri, que és facilitar la participació en l'ocupació i l'accés de tots els recursos, drets, béns i serveis.

S'han definit patrons locals específics. La revisió dels 36 casos de bones pràctiques mostra una àmplia gamma d'iniciatives en algunes àrees d'interès. És possible identificar focus definits per als casos de cada ciutat, cosa que fins a cert punt demostra l'existència d'un enfocament local. Això inclou les iniciatives que se centren en els punts següents:

- L'ocupació, mitjançant la cooperació amb el sector privat i les ONG, dirigit pel municipi, que implica les persones participants en el desenvolupament de la seva carrera professional i en la decisió sobre l'assignació dels recursos (Aarhus).

- Connectar les persones excloses socialment per integrar els serveis, mitjançant les associacions entre governs regionals, governs locals, ONG, algunes empreses privades i voluntariat (Barcelona).

- Prestació de serveis per organitzacions sense ànim de lucre, i coordinació de la gestió i el finançament entre autoritats regionals i locals (Bolonya).

- Ocupació i entorn (millora i desenvolupament) mitjançant projectes basats en una àrea en concret i que disposen de la implicació de múltiples agències (Dublín).

- Integració en les escoles de programes d'alimentació i formació, i cooperacions en matèria d'inclusió social basades en l'àrea i el tema (Glasgow).

- Integració de les parts interessades locals, provisió d'assistència sobre la regeneració temàtica (Lewisham).

- Desenvolupament de nova informació i investigació per a una formulació de les polítiques basada en les proves (Newcastle).

- Ocupació i alleujament de la pobresa mitjançant l'ús creatiu de la seguretat social i la participació dels grups desfavorits en les noves activitats (Rotterdam).

- Prestació institucional específica del sector públic de serveis per a grups objectiu (Estocolm).

- Establiment de les organitzacions necessàries per abordar els problemes d'exclusió social (Trikala).

També s'han definit patrons generals en els casos de bones pràctiques. En conjunt, aquests casos de bones pràctiques mostren algunes direccions clares:

- Se centren en la desocupació i busquen noves maneres de proporcionar formació, assistència i aconseguir llocs de treball.

- Intenten garantir l'accés als serveis existents i la prestació de serveis addicionals centrats en els objectius.

- Aborden els grups vulnerables específicats.

- Busquen el compromís de noves agències dels sectors públic, privat comunitari i del voluntariat.

- Intenten aconseguir que els grups desfavorits es puguin ajudar a si mateixos.

Això sembla conduir a un patró general per a tots els casos: és important centrarse a proporcionar formació i ocupació, introduint noves formes de posada en pràctica de serveis públics o serveis addicionals, mitjançant un paper destacat del municipi però amb el compromís i la vinculació de les organitzacions públiques, privades, de voluntariat i comunitàries, així com de les persones receptores d'aquests serveis.

Els resultats del projecte CASE van quedar reflectits en un document final, la *Guia de bones pràctiques en la lluita contra l'exclusió social a escala local*, que proporciona una anàlisi comparativa en l'àmbit europeu i recull les millors experiències i iniciatives existents a cada una de les ciutats participants en el projecte.

Una vegada publicada aquesta guia —que es pot consultar en la pàgina web d'Eurocities (www.eurocities.org/CASE)— es va distribuir a un ampli ventall de ciutats, dins i fora la xarxa Eurocities, per tal de millorar l'efectivitat de les polítiques i pràctiques d'inclusió.

Les conclusions del projecte CASE²

Les autoritats locals tenen un paper crucial en els nous plans d'acció nacionals per combatre la pobresa i l'exclusió social, ja que són responsables de les polítiques i

les pràctiques a escala local, on es produeix la lluita contra l'exclusió social. Sovint aquestes tenen, en una extensa varietat d'associacions amb altres sectors locals rellevants com les organitzacions no governamentals, el sector del voluntariat, els sindicats i el sector privat, els coneixements necessaris en matèria d'efectivitat de les diferents polítiques i pràctiques.

Les ciutats participants han vist la necessitat de disposar de nou material comparatiu en substitució del mer intercanvi d'informació, sovint superficial, sobre els temes en qüestió, perquè les seves accions locals resultin més eficaces. La finalitat del projecte CASE és, per això, permetre la coordinació i la difusió d'aquests coneixements de manera adequada a escala transnacional a fi de crear les bases necessàries perquè les ciutats i les seves organitzacions públiques i privades puguin (re)considerar l'eficàcia de les seves accions i millorar-les en un procés continu d'innovació.

En una comparació dels perfils generals d'aquestes deu ciutats europees s'observen semblances. Un patró general és que a totes les ciutats s'està promovent un model de governança més plural, que inclou estructures de cooperació publicoprivades així com la participació ciutadana, amb especial incidència en la lluita contra l'exclusió social. Totes les ciutats estan lluitant contra l'exclusió social. Els municipis s'estan convertint en agents cada vegada més importants a l'hora de lluitar per temes socials en les respectives àrees. A tots els municipis, els departaments de serveis socials són fonamentals per tractar assumptes d'exclusió social.

S'està promovent un model més plural de govern urbà mitjançant la cooperació amb agents dels sectors públic, privat i del voluntariat. Totes les ciutats tenen concentracions geogràfiques de grups vulnerables, que són molt similars. I totes les agències reconeixen la importància de la participació pública.

Hi ha també importants diferències entre les ciutats participants. Tot i que s'està fomentant un model general per a tot Europa com a resposta als reptes que comporten l'europèitització i la globalització, hi ha diferències substancials en els contextos locals i els nivells d'implementació. Algunes de les diferències que es poden identificar en els perfils inclouen: diferències històriques i tipològiques, diferències en la configuració de l'exclusió social, diferències d'enfocament, configuració econòmica, tipus i importància del canvi, i diferències en el grau de desenvolupament de l'estat de benestar i la seva relació amb l'assistència social a escala local. També es poden trobar variacions en la divisió vertical del treball i en el grau de cooperació horitzontal, així com en el volum i la importància de la informació i de l'anàlisi, els conceptes i les terminologies, i en els enfocaments i els plans d'acció. La innovació depèn del context, i és difícil avaluar la diferència entre polítiques i implementació, i l'eficàcia d'aquestes polítiques.

Gairebé tots els estudis de casos de bones pràctiques compleixen els criteris europeus per combatre l'exclusió social, i són evi-

2. Eurocities. Cities' Actions against Social Exclusion (CASE), Informe final. Ali Madanipour. Gener de 2003 (extracte).

dents les característiques locals específiques. El patró general d'aquests casos tendeix a l'enfocament de les ciutats cap a la provisió de formació i ocupació, introduint noves formes de posada en pràctica de serveis públics o serveis addicionals, que són tasca fonamental dels municipis, però que impliquen alhora organitzacions públiques, privades, de voluntariat i comunitàries, així com les persones receptors d'aquests serveis.

En general, els casos mostren que quan hi ha una interrelació clara entre agències, àrees de política i poblacions elegides, amb una agenda clara i una divisió de papers i responsabilitats ben perfilada, es pot garantir un alt grau d'èxit de la iniciativa. Aquest èxit pot ser el resultat del projecte, així com la forma de construir una plataforma d'entesa i una cultura de col·laboració entre les parts interessades.

Les recomanacions del projecte incideixen en la importància d'un enfocament polivalent entre les agències, en la participació dels grups exclosos socialment, en l'enfocament polític multidimensional i integrat, en la integració de la inclusió social, així com en la coordinació entre els diferents nivells de govern.

Les conclusions de la conferència de cloenda del projecte CASE³

El resultat del projecte CASE va anar més enllà i es va traduir en un conjunt de recomanacions que Eurocities i l'EAPN (European Anti-Poverty Network) van fer a la Unió Europea per treballar la inclusió social a escala local, i que es van elaborar en el curs de la conferència (seminari trans-

nacional) organitzada per l'EAPN i Eurocities:⁴ "L'estratègia de la UE per a la inclusió social: implementar-la a escala local", celebrada a Atenes, el març de 2003.

A la conferència es volia analitzar fins a quin punt l'estratègia de la UE per a la inclusió social es tradueix en accions concretes en l'àmbit local, amb la implicació de les autoritats locals i les ONG com a agents primordials en el treball per assolir un objectiu tan important com és donar un impuls decisiu a l'eradicació de la pobresa i l'exclusió social d'aquí a 2010. Una de les bases era el treball realitzat en el marc del projecte CASE. El tema es va abordar en tres seminaris paral·lels on es van presentar els estudis de casos locals, tres informes dels relators i algunes reflexions concloents.

Les presentacions d'aquest seminari es van centrar en les mesures concretes establertes per un ampli ventall de programes, projectes i iniciatives a escala local. Es va concloure que és important introduir les lliçons de les iniciatives locals dins estratègies urbanes més àmplies, així com en l'estratègia nacional per a la inclusió social, per tal d'assegurar una política d'integració efectiva i la incorporació d'accions locals amb èxit en totes les polítiques i accions.

Malgrat l'àmplia sèrie d'activitats d'inclusió social fetes en diferents àmbits i per diferents agències en l'àmbit local, en el primer cicle dels Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social hi va haver un compromís limitat. Els agents locals hi estaven poc implicats verticalment —amb l'àmbit europeu i amb els seus propis Estats nacionals— i poc compromesos horitzontalment, en col·laboració amb altres agents

locals en les activitats dirigides als Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social.

També és evident que mentre que l'Estat nacional deté gran part del poder d'iniciativa i control sobre la majoria de recursos (encara que això variï d'un Estat a un altre), la política de lluita contra la pobresa i l'exclusió no existeix només en l'àmbit del benestar nacional, sinó també a escala local com a polítiques sectorials i d'àrea. Els seminaris també van mostrar que les autoritats locals i regionals són els socis dirigents, i que les sinergies i èxits més grans provenen del treball conjunt amb ONG socials i amb la veu organitzada de la gent en situació de pobresa i exclusió.

La conferència va reafirmar l'obligació moral de totes les parts implicades de combatre la pobresa i l'exclusió social. Això s'ha de fonamentar en el dret a aconseguir uns estàndards socials elevats i igualitaris per a tothom. L'estratègia europea per a la inclusió social és una base important per a una actuació concertada i coordinada en tots els àmbits —local, nacional i europeu—, cap a la prevenció i l'eradicació de la pobresa, de l'exclusió i de les desigualtats a la Unió Europea. Els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social

3. "L'estratègia de la UE per a la inclusió social: implementar-la a escala local". Extracte de l'informe de la conferència organitzada per EAPN (European Anti-Poverty Network) i Eurocities. Atenes, 28 de febrer - 1 de març de 2003.

4. Eurocities, com a xarxa que representa les autoritats locals de més d'un centenar de grans ciutats de la UE, dels països de l'AELC, de l'Europa Central i de l'Europa de l'Est, i l'EAPN, que aplega xarxes nacionals, regionals i locals d'organitzacions no governamentals i organitzacions europees que treballen amb i per a gent que pateix la pobresa i l'exclusió social a la UE.

són una oportunitat fonamental per a l'aprenentatge transnacional i per al desenvolupament de polítiques i de pràctiques.

La mobilització dels agents locals en el procés dels Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social requereix temps, els recursos adequats i una estructura clara per al compromís entre els diferents àmbits. Els governs haurien de comprometre's amb una estratègia de mobilització i amb els mitjans per a posar-la en pràctica, la qual cosa atorga un paper preponderant a l'àmbit local en totes les fases: concepció, aplicació, avaluació i seguiment.

Per assegurar un marc nacional i una agenda coherents, cal clarificar les relacions entre els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social i les estratègies, polítiques, plans i informes locals i nacionals existents. Si es vol aconseguir un impacte real sobre el terreny, cal que hi hagi un vincle clar entre els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social i les prioritats, polítiques i pràctiques locals. Els acords de col·laboració entre els àmbits local i nacional poden crear les condicions necessàries per a un marc efectiu per definir funcions i responsabilitats clares, per fixar objectius, finalitats i mesures i, esclarir els fons de finançament mitjançant l'assignació de recursos a l'àmbit local per aplicar les mesures acordades.

En el procés dels Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social en tots els àmbits, cal conèixer i fer el seguiment del valor afegit d'aquestes aliances ascendents i de la participació de persones amb experiència en matèria de pobresa. Això no obstant, els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social encara no s'han dut a terme

a escala local. Necessiten més suport polític, visibilitat i recursos per comprometre totes les parts interessades en el procés.

Els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social poden actuar com un motor important per al canvi i la integració de polítiques. Per aconseguir una prioritat política més elevada i l'acceptació del seu compromís i influència en els Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social, els agents locals han de treballar conjuntament per traslladar el diàleg cap a l'àmbit local. La cooperació entre els agents locals a través de les seves xarxes a escala local, nacional i europea és essencial per empènyer l'agenda local a l'àmbit nacional i europeu, i per assegurar el desenvolupament continu d'una estratègia efectiva per combatre la pobresa i l'exclusió social en tots els àmbits.

La Comissió Europea ha d'assegurar que totes les noves polítiques i programes tenen en compte el seu impacte potencial en la pobresa i l'exclusió social, i que es reforça la integració de polítiques econòmiques, d'ocupació i socials. Per proporcionar un marc robust per als Plans d'acció nacionals sobre la inclusió social, la revisió dels tractats, d'acord amb les conclusions de la Convenció sobre el Futur d'Europa, ha de donar més importància a la dimensió social. Cal proporcionar una base clara i un marc legal al mètode obert de coordinació en el Tractat, així com el reconeixement formal de la Carta dels Drets Fonamentals.

Eurocities i l'EAPN estan preocupats pels nivells creixents de pobresa, exclusió i desigualtat a la Unió Europea. Davant del desenvolupament de plans d'acció nacional nous, de l'avaluació del primer cicle de

plans, del debat sobre el futur d'Europa i l'ampliació de la Unió Europea, Eurocities i l'EAPN fan una crida a aquells que prenen decisions a escala local, nacional i europea per assegurar que els objectius acordats per l'Estratègia d'Inclusió Social de la Unió Europea siguin la base d'accions concertades en tots els àmbits per eradicar la pobresa i l'exclusió a la Unió Europea.

L'estratègia s'hauria de traduir en una política i unes pràctiques eficients en tots els àmbits que garanteixin els punts següents:

- Es desenvolupen i s'implementen accions que marcaran una diferència positiva en les vides de milions de persones que viuen a la Unió Europea i arrossegueu la càrrega del fracàs de la nostra societat en l'eradicació de la pobresa i l'exclusió.

- Les mesures polítiques, incloses les mesures de política econòmica, laboral i social a escala local, nacional i europea, es conceben, es financen i s'apliquen per garantir l'accés als recursos, els drets, els béns i els serveis per a tothom.

- La inclusió social està integrada en tots els àmbits polítics locals, nacionals i europeus per tal d'abordar millor la naturalesa multidimensional de la pobresa i de l'exclusió social.

- Es realitzen més esforços en tots els àmbits per assegurar que hi ha més consciència i comprensió de l'estratègia entre els agents importants i el públic en general, i que s'efectuen esforços concrets perquè els representants polítics escollits es comprometin amb l'estratègia.

- S'estableixen compromisos pressupostaris a escala local, nacional i europea per permetre l'aplicació eficient de mesu-

res incloses als plans locals i nacionals, i que la contribució de fons estructurals—en concret del Fons Social Europeu (incloent-hi les iniciatives Urban i Equal)—proporcioni un suport efectiu a les iniciatives locals i regionals contra la pobresa i l'exclusió.

Tot reconeixent i respectant l'especificitat i les competències pròpies de cada àmbit de lluita contra la pobresa i l'exclusió social, l'EAPN i Eurocities insten les autoritats / els ministeris, els polítics de tots els àmbits i les institucions europees a prendre mesures que assegurin els aspectes següents:

En l'àmbit local...

- Que els poders públics locals, juntament amb altres agents com ara les ONG, desenvolupin o reforcin plans d'acció local sobre la inclusió social. Si escau, també es podran desenvolupar plans d'acció regionals.

- Que l'objectiu 4 de l'estratègia de la UE dirigida a mobilitzar el conjunt de tots els agents rellevants, incloses les ONG, s'apliqui eficaçment a escala local amb el desenvolupament, l'aplicació i l'avaluació de polítiques locals de lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

- Que les persones en situació de pobresa i les seves organitzacions estiguin vinculades a la creació del marc, a l'aplicació i a l'avaluació d'accions en l'àmbit local.

- Que les autoritats locals i altres agents locals, incloses les ONG, dediquin temps i recursos a implicar-se en estratègies nacionals i europees per promoure la inclusió social.

En l'àmbit nacional...

- Que els plans d'acció nacionals sobre la inclusió social defineixin clarament les

missions i els continguts polítics de cada àmbit (nacional, regional i local). Una aproximació integrada i coordinada entre tots els àmbits, amb la implicació efectiva dels agents locals en el disseny dels plans, incloent-hi la definició dels objectius, és fonamental si es vol que tinguin una incidència real en les condicions de vida de la gent en situació de pobresa i exclusió social.

- Que es doni prioritat a un enfocament ascendent, que doni suport al treball a escala local ja implementat per les autoritats locals i les ONG per lluitar contra l'exclusió social i que tingui en compte aquestes accions en l'elaboració del Pla d'acció nacional.

- Que es desenvolupi una estructura clara de consulta per implicar directament les autoritats locals i les ONG en la concepció dels nous plans d'acció nacionals, tenint en compte les necessitats de temps suficient, dels procediments i dels recursos que permetin participar-hi realment a escala local. Això implica l'organització de reunions de consulta, en què participen el ministre o els ministeris responsables del pla, els representants de les autoritats locals (incloent-hi membres electes, polítics i directores de serveis socials) i les ONG que permeten als agents locals tenir un impacte real en la definició del pla.

- Que la utilització d'acords de cooperació entre les autoritats nacionals i locals es consideri un mitjà per establir un marc clar per al desenvolupament de plans locals i nacionals d'acció per a la inclusió que estiguin integrats, d'acord amb els objectius de l'estratègia europea. Aquests acords haurien de permetre la fixació comuna

d'objectius, de finalitats i de mesures, així com la definició de les tasques i les responsabilitats dels diferents agents implicats i l'assignació dels recursos per a l'aplicació de les mesures acordades.

- Que l'objectiu 4 s'implementarà efectivament amb el suport a les iniciatives de reforç de les capacitats a escala local. És important reconèixer que la implicació d'agents locals en la concepció de les estratègies locals i nacionals per a la inclusió social requereix temps, l'establiment de relacions de confiança entre aquests agents, i recursos.

En l'àmbit europeu...

- Que les accions locals de lluita contra la pobresa i l'exclusió social es controlin i es valorin. El procés de revisió paritària hauria d'abordar mesures específiques relatives a la governança dels plans, incloent-hi la implicació directa i l'apropiació de l'àmbit local en l'estratègia europea.

- Que en la seva avaluació dels plans i de l'estratègia global, la Comissió Europea controli i avalui realment l'aplicació de l'objectiu 4 de l'estratègia de la UE, en concret la implicació de l'àmbit local en els plans d'acció nacionals.

- Que l'estratègia europea insti les autoritats locals i les ONG a participar en el desenvolupament d'indicadors i en l'avaluació de l'eficàcia de l'estratègia.

- Que la dimensió local de la lluita contra l'exclusió social es té en compte en les negociacions d'adhesió i, especialment, en el desenvolupament dels memoràndums conjunts d'inclusió dels països candidats a la UE. 🔑